

JÆDER Ådne Espeland AS

Årlig klima- og miljørapport for 2018

Beskrivelse av virksomheten:

Matprodusent

Virksomheten sertifiseres etter følgende kriterier:

Felles kriterier, Kjøttbearbeidende industri

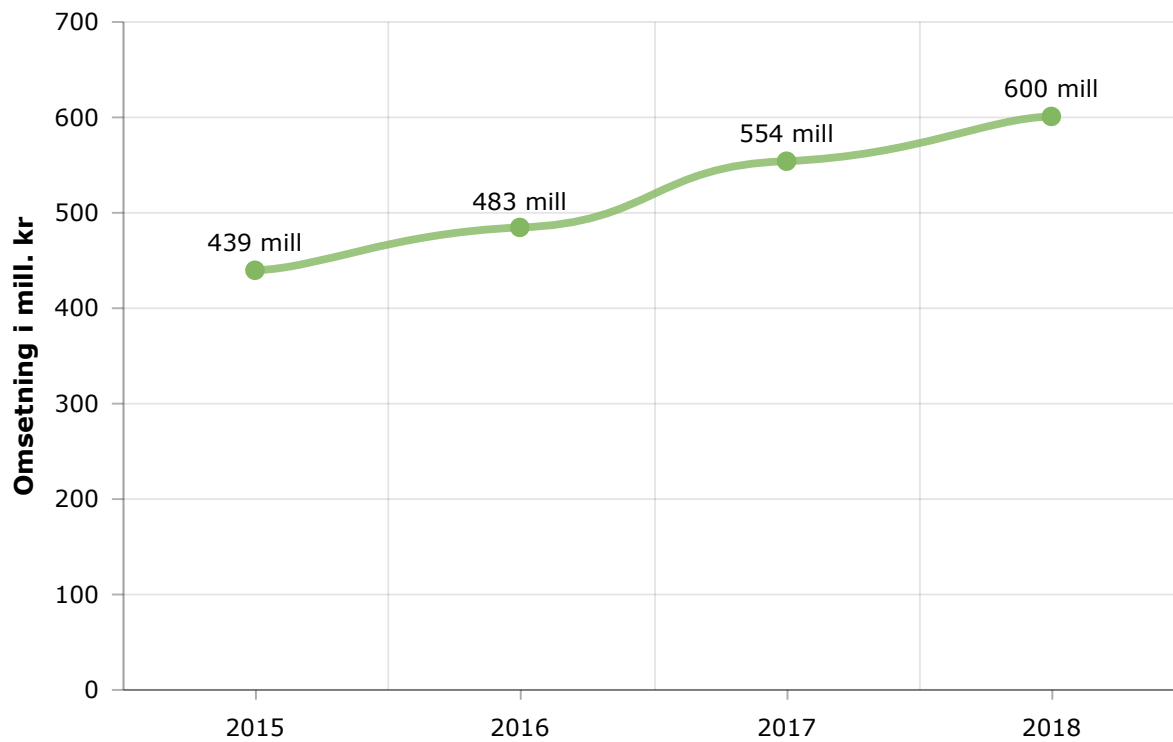
Sertifikat

Type: 3-årig

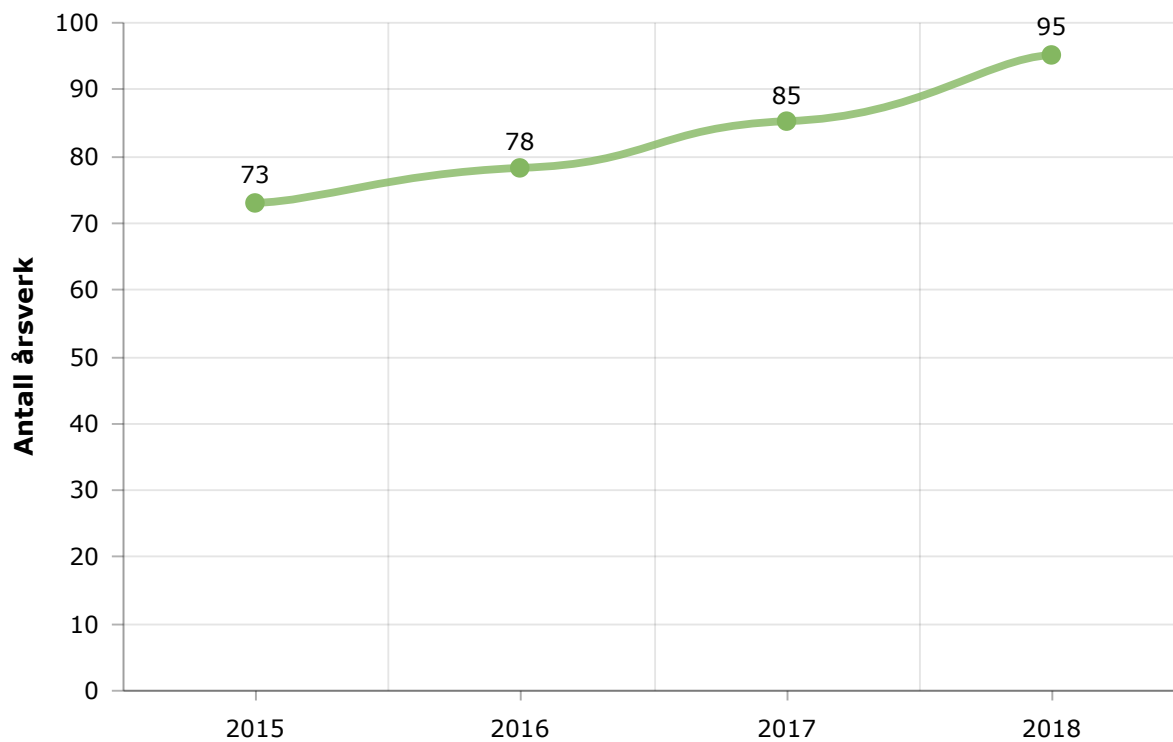
Utstedt: 30 sep, 2016

Utløper: 30 sep, 2019

Årlig omsetning

Antall årsverk for rapporteringsåret

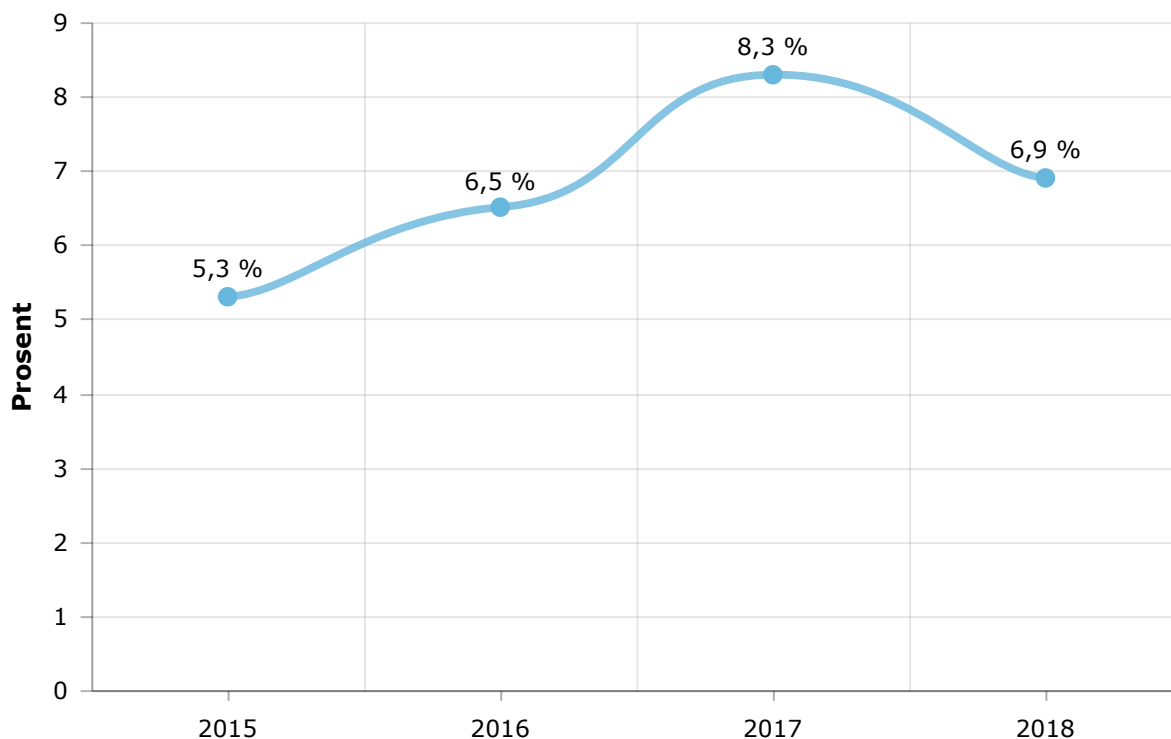

🗨 Kommentarer til Systemkrav

Pga økning i aktivitet/volum ca 10%, kan det også påregnes noe høyere energiforbruk og litt høyere avfallsmengder.

🏠 Arbeidsmiljø

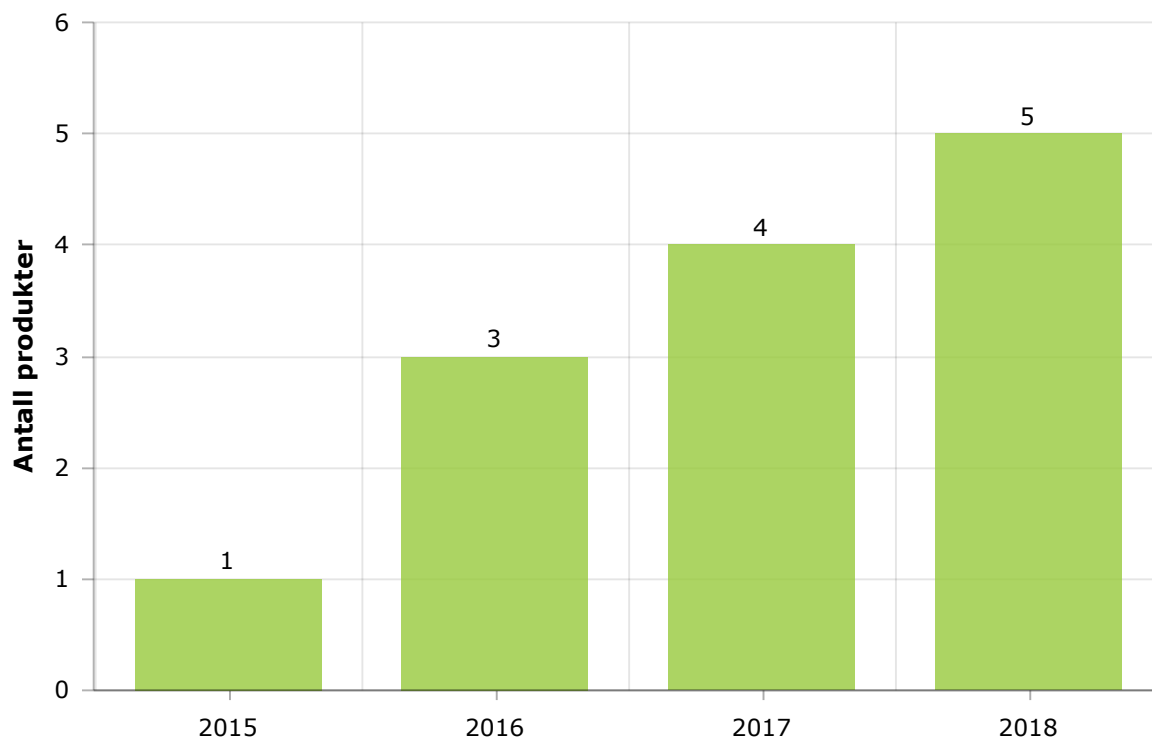
Sykefravær i prosent

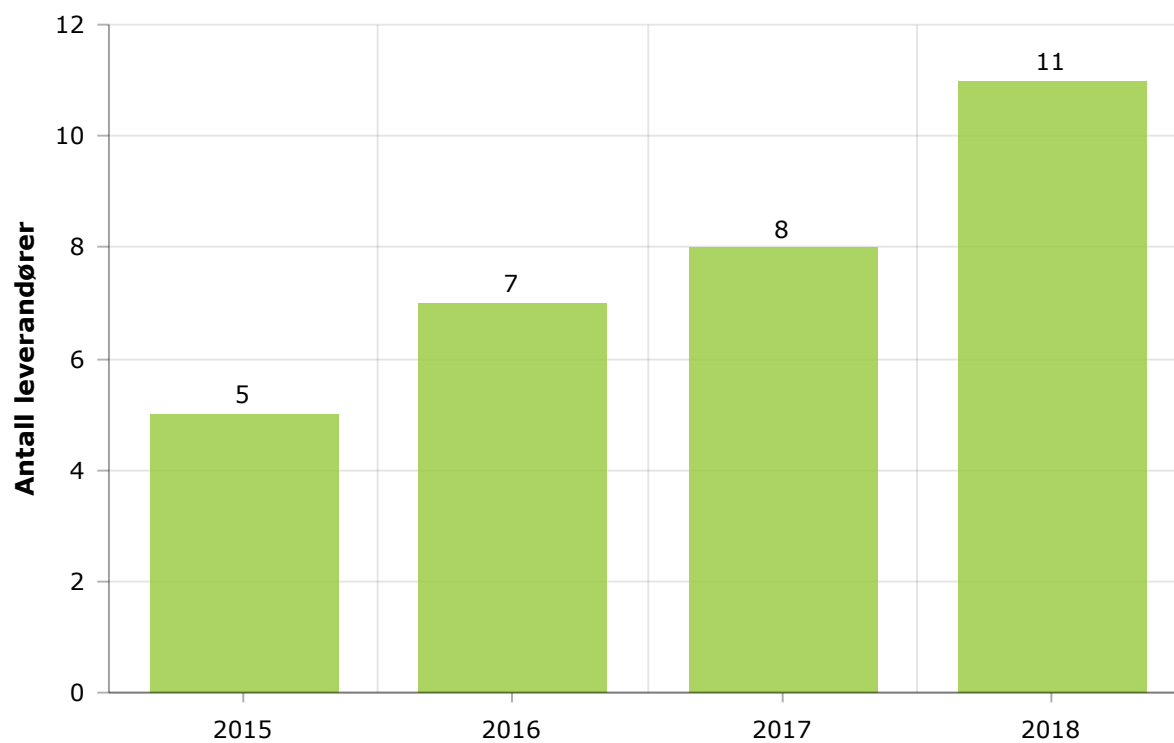
🗨 Kommentarer til Arbeidsmiljø

Nedgang fra forrige år. Jobbes godt med å følge opp sykmeldte arbeidstakere eller arbeidstakere i fare for å bli sykmeldt. Egen bedriftssykepleier 1-2 dager i uken. Vet at det er et mindre antall arbeidstakere som står for en stor del av fraværet. Noen sliter med å jobbe i kaldt miljø med harde gulv, men det er det som kan tilbys av arbeid i denne bedriften. Gjennomføres dialogmøter med lege i flere tilfeller. I medarbeiderundersøkelse satte 95% av de ansatte sin trivsel til mellom 7 og 10. Likevel innspill til forbedringer som vi jobber med. Mye godt samarbeid. Flere involvert i forbedringsarbeid og lean. Ny/ekstra linje for stekte produkter tatt i bruk fra oktober, med det formål å øke kapasiteten på vanlig dagskift og slippe at stekelinje må være i drift til langt på kveld.

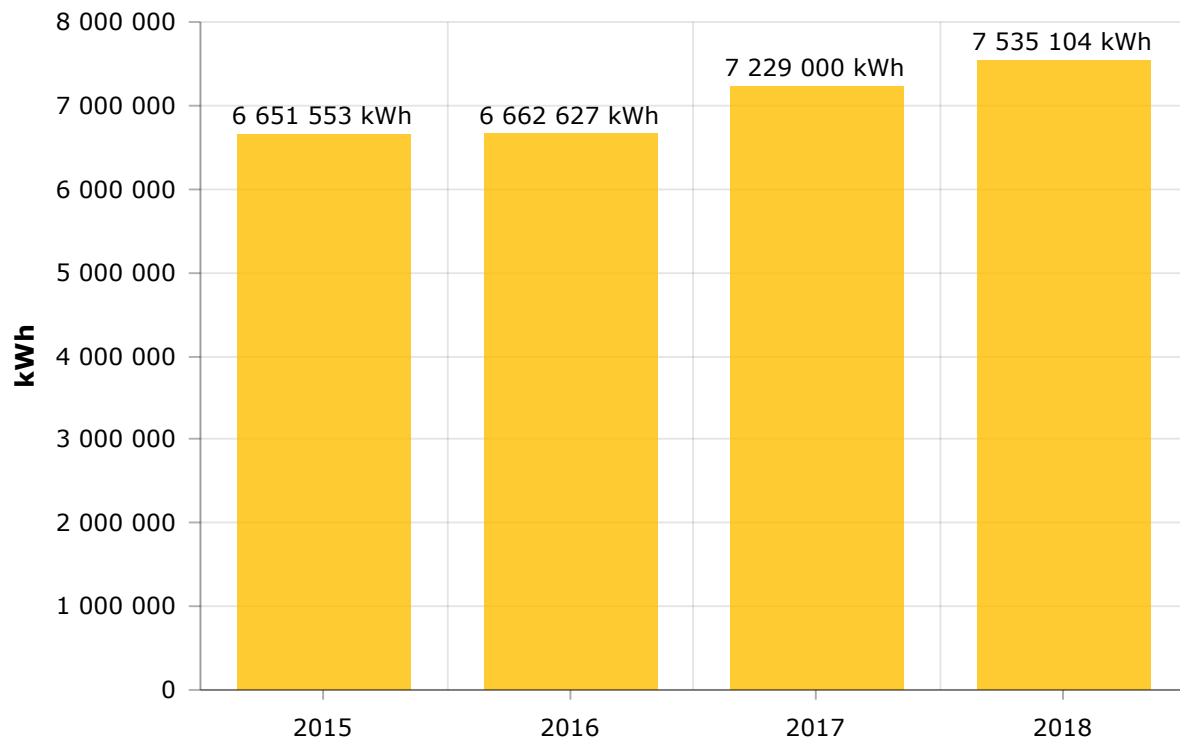
Antall miljømerkede produkter til egen drift (frivillig å fylle ut)

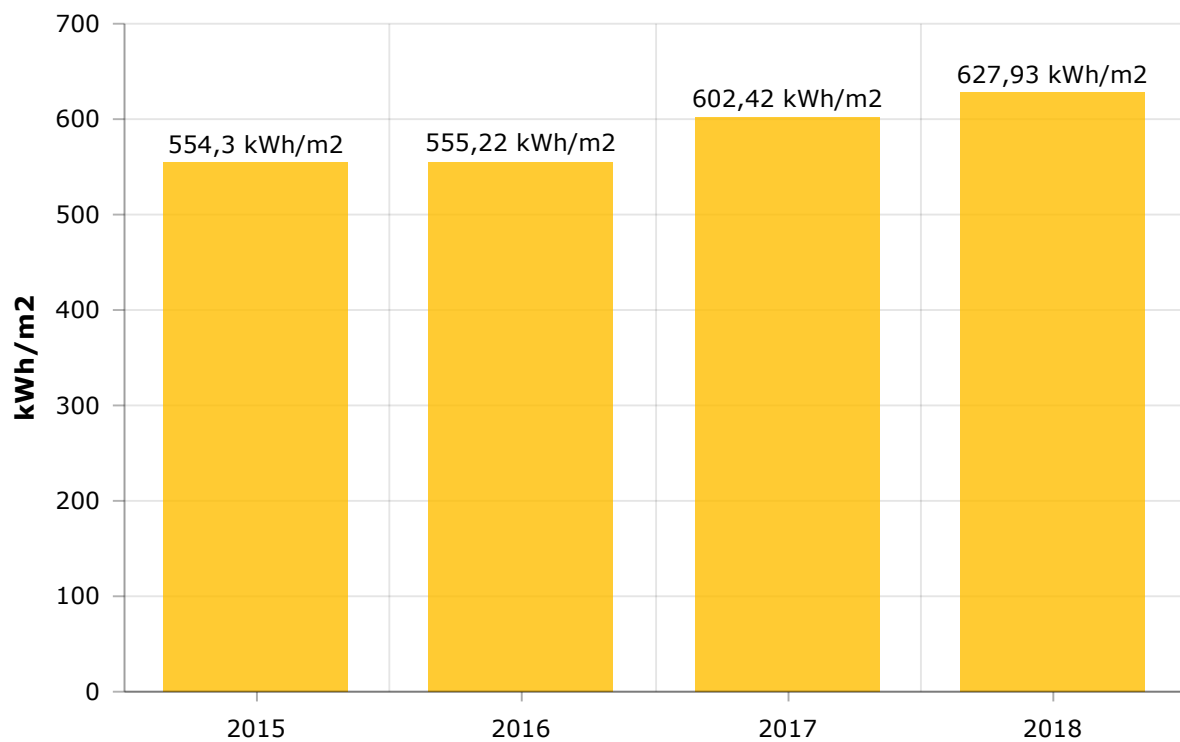
Antall leverandører som har et sertifisert miljøledelsessystem som Miljøfyrtårn, ISO 14001, EMAS eller tilsvarende.

Energiforbruk

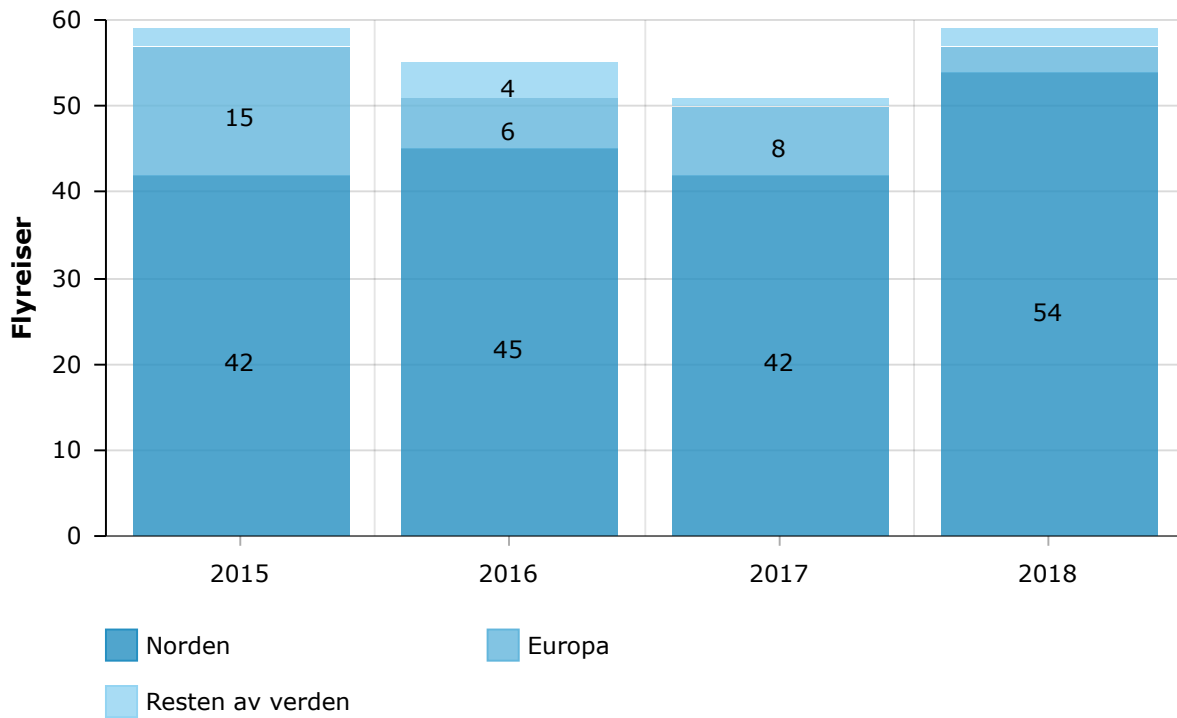
Energiforbruk pr. kvadratmeter

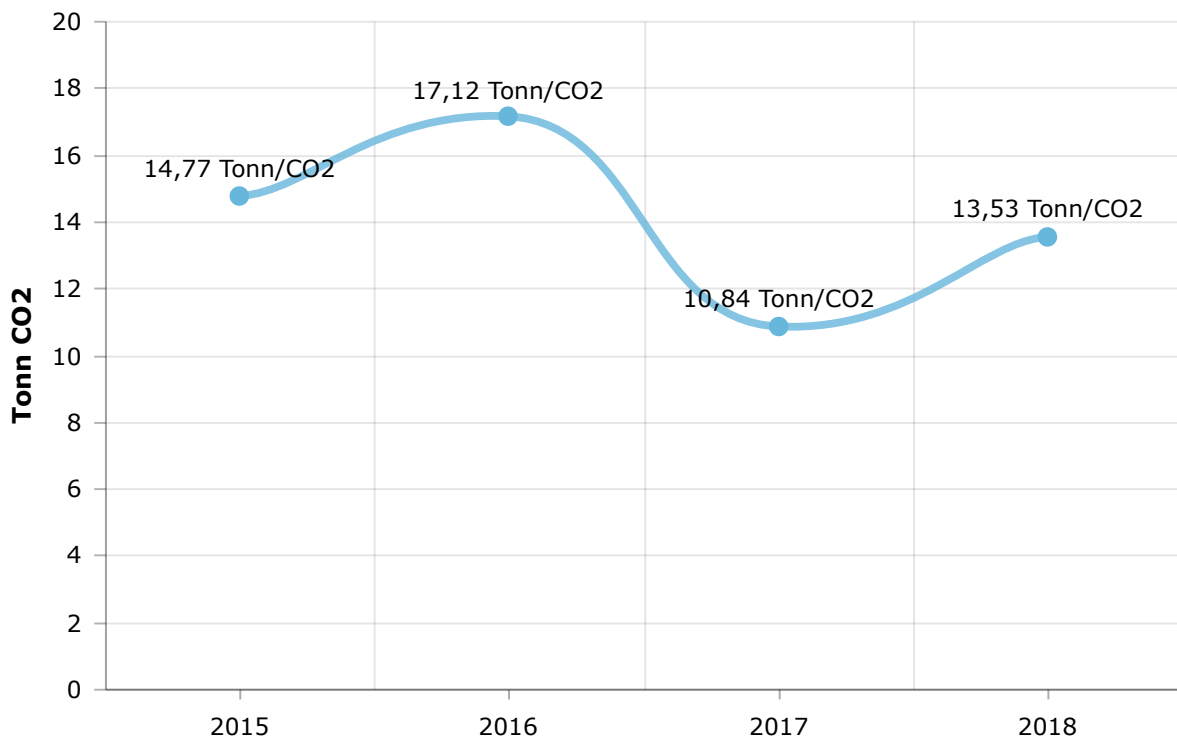
🗨 Kommentarer til Energi

Energiforbruket går vel så mye til nedkjøling/frysing av produkter rett etter produksjon og kjøle/fryselager, og nedkjølte produksjonslokaler. Setter derfor opp byggets totalstørrelse (inkl. arealer som aldri oppvarmes) på ca 12.000 m² (teknisk himling med full høyde holdes utenfor). Energiforbruk vil naturlig økes når produksjonsvolum går opp, og vi har økt med 10% i 2018. Økning energibruk 4,2% er med andre ord godt innenfor. Naturgassen brukes bl.a. til oppvarming av hetolje. Hetoljen sirkulerer og varmer opp maskiner som benyttes til et stort volum stekte produkter.

Flyreiser

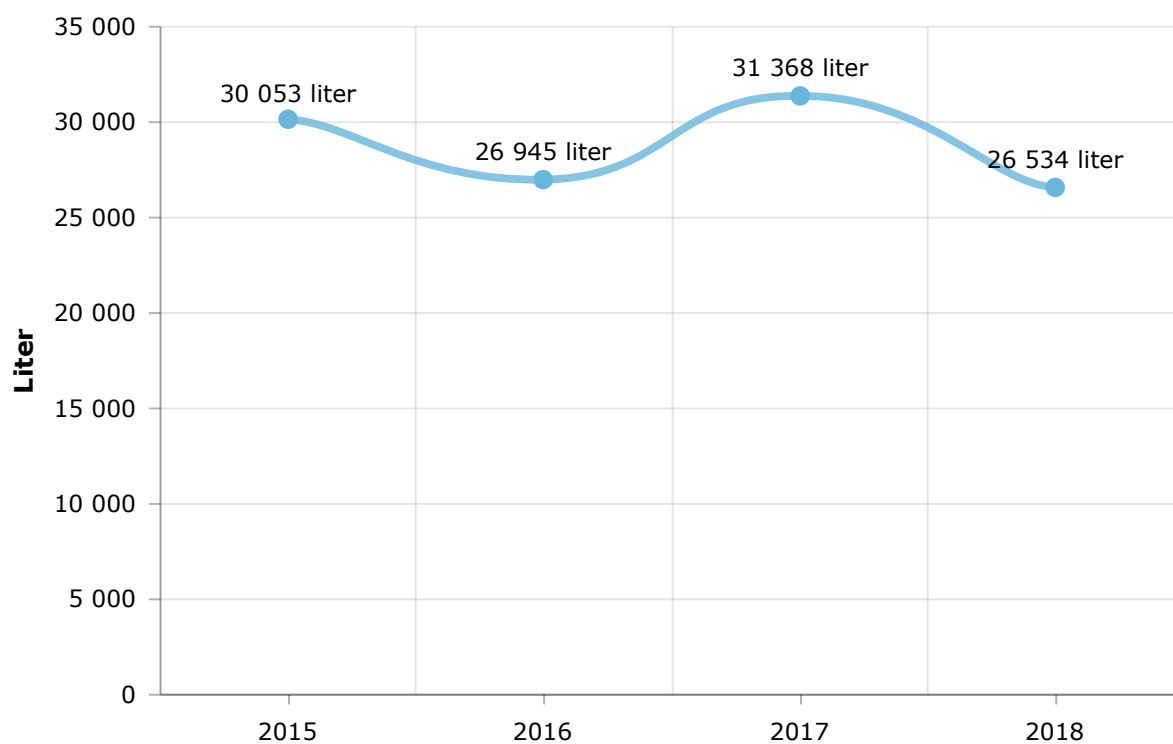

CO2 utslipp fra flyreiser

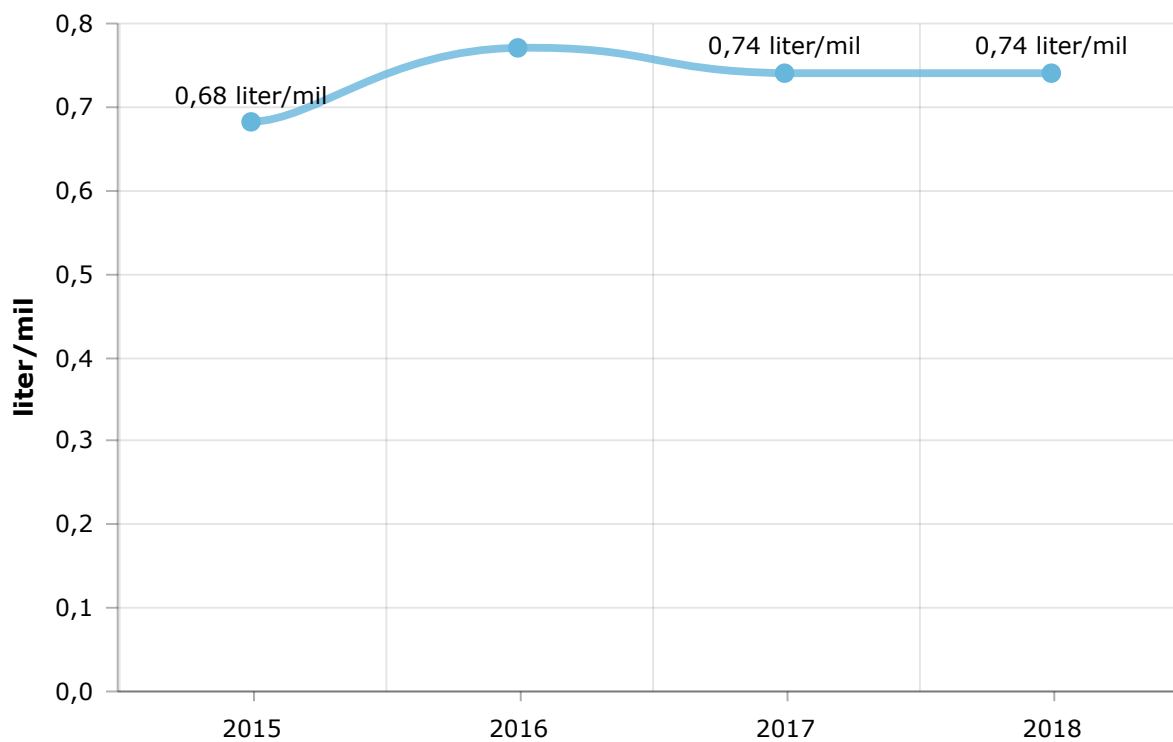

Drivstofforbruk, totalt

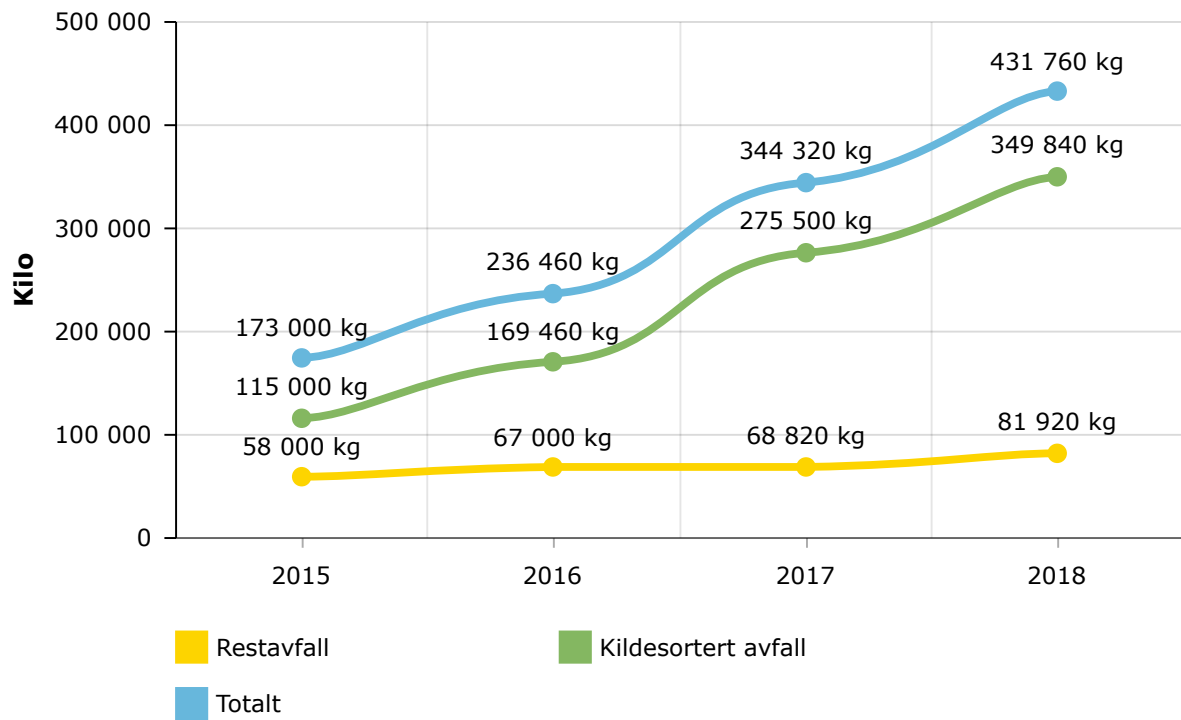
Drivstofforbruk per mil

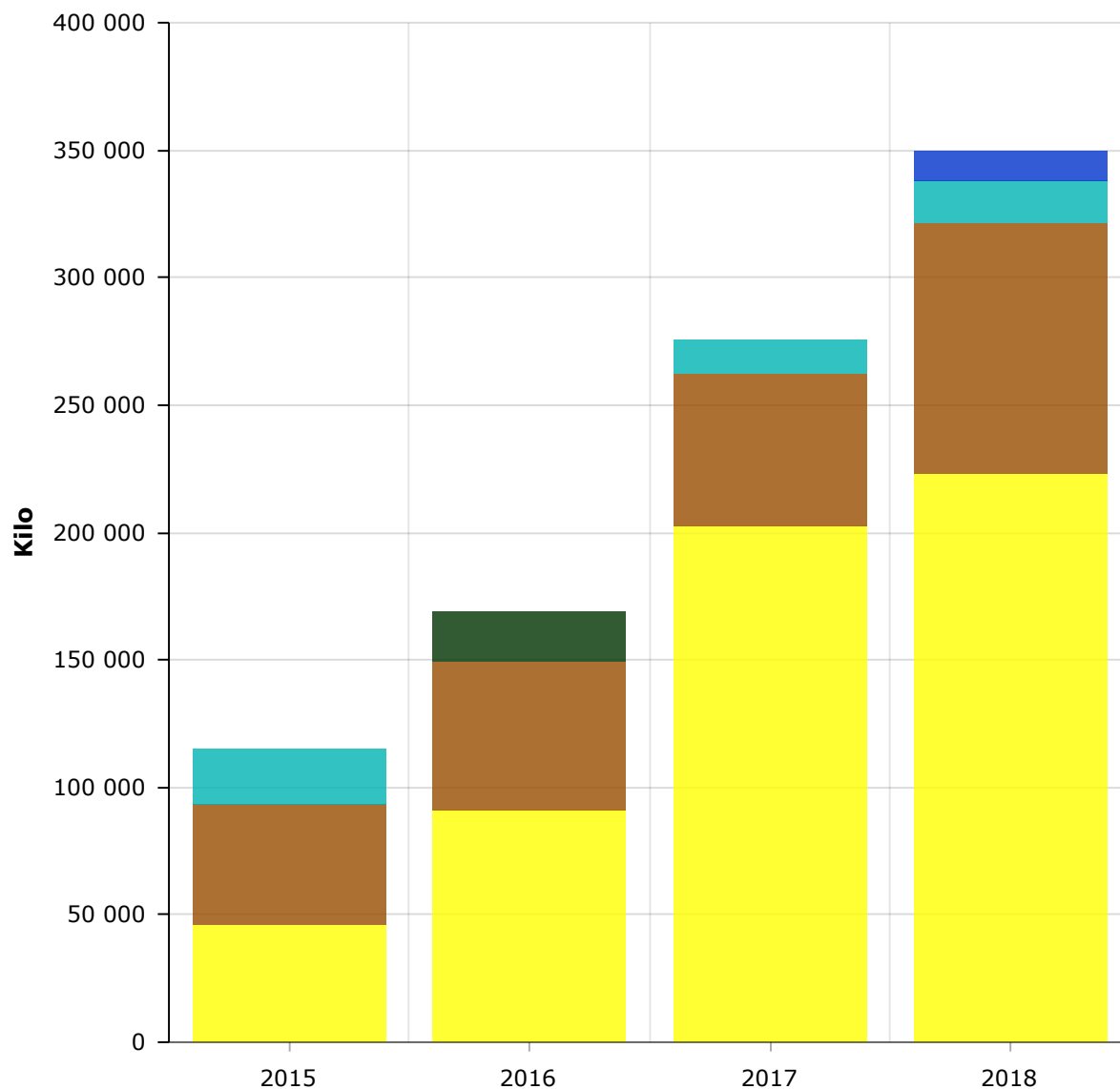
🗨 Kommentarer til Transport

Økning antall reiser Norge. Skyldes nok noe flere ansatte som reiser noe i jobbsammenheng med oppfølging av kjeder, utvikling av nye produkter i samarbeid med disse. Har vokst i omsetning og fått nye kjeder og de to personer fra hovedkontor som tidligere stod for mesteparten av reisingen har måttet få litt assistanse. For øvrig ikke et veldig stort tall når også 7 distriktssjefer/selgere rundt om i landet og et par samlinger årlig av alle f.eks. på Gardermoen. Også vekst i ansatte og flere har også fått reist på kurs og fått kompetanseutvikling.

Avfall

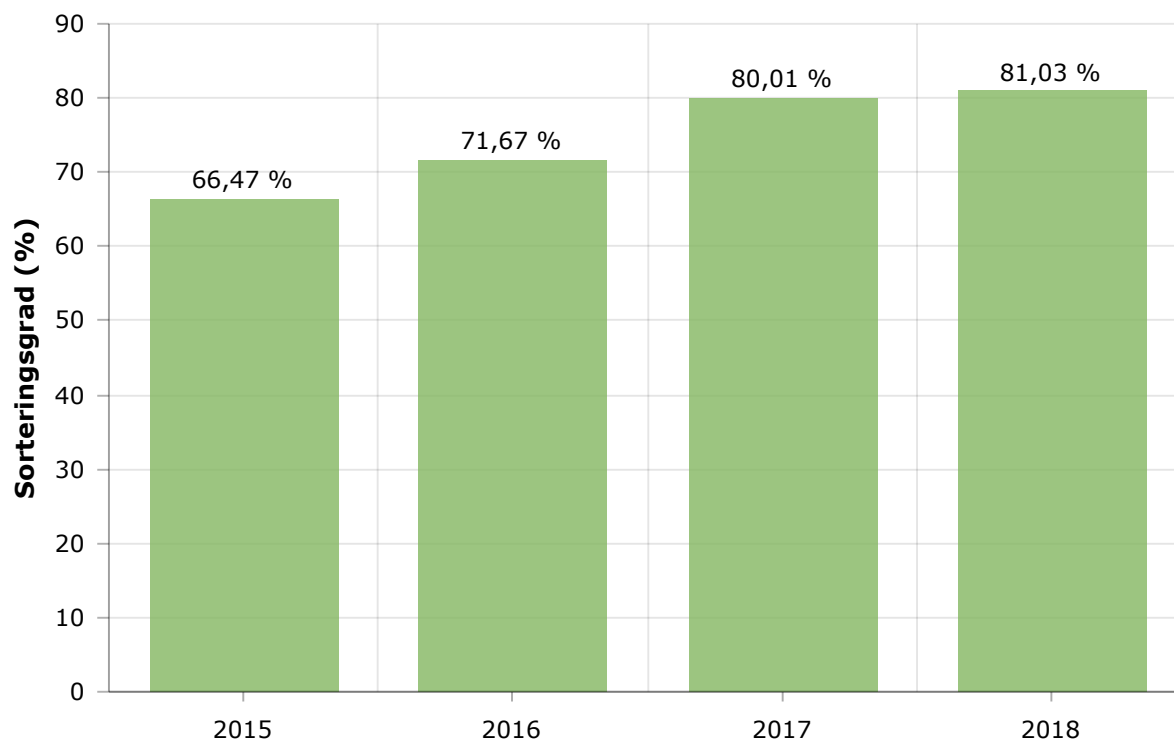

Kildesortert avfall

- EE-avfall
- Fett fra fettutskiller
- Matavfall
- Papp og papir (løst i kontainer/stativ)
- Papp og papir (komprimert)
- Emballasjeplast og annen mykplast

Sorteringsgrad

🗨 Kommentarer til Avfall

Volumvekst på 10% forklarer det meste av økningen. Andel kildesortert omtrent som i fjor.

Gjennomførte tiltak

Arbeidsmiljø

Hel dag teambuilding i september var veldig positivt. Bedret samarbeid. Jobbrotasjon. Teamstruktur etablert med teamledere per linje / stasjon. Lean forbedringsarbeid. Oppfølging av sykmeldte. Samtaler med bedriftssykepleier / HMS-rådgiver. Arbeidsplassvurderinger v/BHT og ergonomiske hjelpemidler. Noen fått nye oppgaver / mer tilrettelagt arbeid. Ny stekelinje for å redusere ugunstig arbeidstid og behov for overtid.

Innkjøp og materialbruk

Vi spør etter miljøtiltak hos våre leverandører i tråd med innkjøpsveileder (leverandørvurderingsskjema). Ser også at flere av våre leverandører har blitt sertifisert de siste få år. Nye biler 2018 (leasing) innenfor utslippskrav.

Avfall

Kontinuerlig fokus på å unngå feilproduksjoner og unødig svinn. Har hatt økt volum - og ved lengre produksjonsserier panerte produkter blir også andelen mel/panering som må kastes på slutten av dagen mindre (relativt til mengden produsert). Grundig rensing/utskilling av fett til fettutskiller før øvrig avløpsvann går ut på kommunens avløpsnett. Salg av 2. sortering / feilvarer og datovarer til Verdimat AS til svært lave priser, slik at også dette matsvinnet kan minimeres.

Energi

Benytter oss av ENØK rådgiver og har gruppe for energiledelse som inkl. fabrikk sjef, assisterende fabrikk sjef og teknisk leder. Rapporter i Energinet følges opp og det har også vært møter med konsulent fra Noova hvor en har sett nærmere på potensiell energisløsning i helg. Energibruken kun økt 4% i 2018 som må anses som bra sett i forhold til volumvekst på 10%. Ellers så har det vært møter med Lyse for å få på plass pilot med solcelle anlegg på taket her på fabrikk. Besluttet at det skal installeres, selv om tilbakebetalingstid trolig omkring 20 år. Trolig er solcellene på plass på taket innen april 2019. Vil også vurderes å utvide satsingen videre, og vi vil også se på mulighet for små/liggende vindturbiner på taket (blåser mye gjennom dalen for fabrikk ligger).

Transport

Har ikke egen varetransport. Det er samsendinger til grossister inn under "ServiceGrossistene" - felles til Langhus en dag per uke. Gir færre transporter, mer per pall, bedre plassutnyttelse på bil.

Utslipp til luft og vann

Ingen spesielle konsesjoner nødvendig. Avløpsvann fra produksjonen går gjennom fettutskiller. Røkgass fra stekeprosess blir uv-bestrålt (reduserer lukt) og fett fanges opp i filtre, og når filterne rengjøres går fett i fettutskiller.

Annet

I tillegg til å satse videre på +Grønt produktserien (hvor kjøttprodukter er tilsatt en stor andel grønnsaker), har vi i 2018 også begynt å produsere to vegetariske produkter av høy kvalitet. Produksjonsutstyr er godt egnet for produksjon også av vegetarprodukter, og JÆDER satser på bærekraft og vil tilby produkter som også kan redusere forbruket av rødt kjøtt. I 2017 fikk vi "Sustainability Award" fra Choice kjeden, for 2018 fikk vi pris som "Årets leverandør" til storhusholdning i ASKO/NorgesGruppen.

Handlingsplan

Miljøpolicy inkludert HMS mål

JÆDER ønsker å være best på bærekraft innen vår bransje. Vi arbeider for å redusere negativ miljøpåvirkning forårsaket av vår virksomhet. I det arbeidet har vi bl.a. fokus på ressursbruk (inkl. energi), utslipp og avfall. Bærekraft tankegangen er ytterligere utvidet gjennom å tilby produkter som i betydelig grad består av grønnsaker.

Arbeidsmiljø: Mål, sykefravær

5 %

Arbeidsmiljø: Tiltak

Kontinuerlig oppfølging av ansatte og sykmeldte. Bedriftssykepleier / HMSrådgiver minst 1 dag per uke. Videre jobbing med samarbeid, jobbrotasjon, lean, team, redusert overtid, kompetanseheving, 5S. Planlagt førstehjelpskurs (alle ansatte) 2. halvår.

Innkjøp: Mål, miljømerkede produkter eget bruk (frivillig)

8 produkter

Innkjøp: Mål, Økologiske varer til egen drift (frivillig)

1 varer

Innkjøp: Mål, Miljøsertifiserte leverandører

12 leverandører

Innkjøp og materialbruk: Tiltak

Gjennom vår leverandørvurdering (skjema + kontakt) framgår at vi forventer bra miljøfokus hos våre leverandører og helst sertifisering. Økologisk vil avhenge av om det kommer ønske fra større kunde med akseptabelt volumestimat. Miljømerkede varer og varer/tjenester innkjøpt fra miljøsertifisert leverandør vil stadig øke - da det skal mye til at vi skifter ut et fungerende miljøprodukt med et ikke miljømerket produkt (el. leverandør) - selv om de skulle være noe billigere.

Energi: Mål

600 kWh per kvadratmeter

Energi: Tiltak

Som tidligere nevnt har energiforbruket hos oss lite med oppvarming å gjøre, men knyttes til prosesser (bl.a. steking og nedfrysing, og nedkjølte lokaler). Vi vil fortsette å jobbe med energiledelse, og i 2019 vil det også komme på plass solcelleanlegg på taket av lagerbygning. Klarer vil 600 pr kvm - samtidig som vi trolig vil få noe volumvekst også i 2019 - så vil det være en meget bra miljøprestasjon. Trolig litt optimistisk mål, sett i lys av at vi nå har to stekelinjer (ny ekstra linje fra oktober 2018), og disse forbruker relativt mer energi enn f.eks. produksjon av rå hamburger.

Transport: Mål, drivstofforbruk pr. mil

0,65 liter pr.mil

Transport: Tiltak

Fortsatt velge biler til selgere/distriktssjefer som er drivstoffgjerrige. Samtidig må bilene være av en viss størrelse og komfort for å passe til bruk (inkl. privat bruk). Håper å få nedgang i gjennomsnittsforbruk da ladbar hybrid er byttet ut. Den brukte altfor mye bensin på lengre turer, selv om "oppgitt CO2 utslipp" betydelig lavere enn konvensjonelle fossil-biler. Viste seg i alle fall å ikke holde vann i praksis.

Avfall: Mål, Restavfall

80000 kg

Avfall: Mål, Kildesortering

80 %

Avfall: Tiltak

Selv med forventet volumvekst i 2019 har vi mål om noe mindre restavfall. Tenkt oppnådd gjennom større andel fersk råvare (mindre emballasje på denne enn på fryst), og fokus på å unngå feilproduksjoner (som resulterer i unødvendig tilsølt emballasje)

Utslipp til luft og vann: Tiltak

Ingen spesielle. Ingen spesielle krav til konsesjon.

Annet

Også samtaler om mulig overføring av overskuddsvarme fra vår fabrikk til industrianlegg på nabotomten. Det vil også kunne bli et miljøtiltak som realiseres i 2019. Markeds- og bærekraftansvarlig i bedriften har også anskaffet et større antall stålkrus for bruk i pauseområder atskilt fra kantinen. Knusbare kopper har ikke vært tillatt andre steder, og derfor har det blitt noe bruk av engangskopper. Dette søkes nå også redusert ved anskaffelsen av stålkrus.